

ארחות חיים

דרכי הצדיקים נקרא ארחות - דהיינו תורה ומצוות ומידות (ביאור הגר"א משלי"ב)

אבי אבי רבב ישראל

ויעל אליהו בסערה השמימה ואלישע רואה והוא מצעק אבי אבי רבב ישראל ופרשיו ודרשו חז"ל (מו"ק כו, א) אבי אבי זה אבי ואמו, כשבאים לדבר על פוסק הדור זצוק"ל יש את שתי הבחינות. מלבד מה שיש את ה'רבב ישראל ופרשיו' שדאג ופסק והורה לכל הכלל, שזה לא הסוגיא שלנו ואין לי את הכלים לזה וכמו שהגרי"ה זקס זצ"ל אמר שאדם עם עינים קטנות לא יכול לתאר אדם גדול ובפרט כשמדובר על כזה אדם גדול כרבי נסים זצ"ל אבל מה שאני כן יכול לקונן זה על ה'אבי אבי' - על האבא ואמא שלי שאבדתי בפטירתו.

בחז"ל (שם) דרשו עוד "רבב ישראל ופרשיו זה רבו שלמדו תורה" רבי נסים לימד אותנו מושגים בגדלות בתורה בשקיעות בתורה בהתמדה ובכבוד התורה שתמיד היו ניכרים אצלו, ונראה קצת מענין זה:

כבר הביאו שבבר מצוה, בין הקבלות, הוא כתב לעצמו להקפיד להיות בתחילת הסדר, ואצלו כאשר למד היה זה לימוד ברציפות וללא הפסקות וכמו שסיפר הגרי"י ברנשטיין שליט"א שפעם שאלוהו מכולל שלפעמים שותים שם תה וכדו' ואח"כ לומדים ושוב שותים האם זה הפסק לגבי ברכה ואמר רבי נסים שודאי שזהו הפסק מכיון שהסדר הוא ארבע שעות וא"כ אם שותים לפניו ולאחריו ודאי שזה הפסק וכשאמרו לו שהנידון הוא שלפעמים שותים ג"כ באמצע הלימוד הוא הזדעזע איך אפשר לעשות זאת - באמצע הלימוד?! בעיניו זה לא נתפס שאפשר להפסיק באמצע הלימוד לדברים אחרים. ולסבר את האוון, פעם כאשר קנו בביתו 'מקפיא' חדש הוא אמר לרבנית שהיא תברך עליו ברכת שהחיינו היות ולו אין מזה כ"כ הנאה וישבו שם כמה מבני הבית ודנו 'במשנתו של רבי נסים' איזה דבר אברך בכלל לא נהנה ממנו שהרי גם במקפיא יש מזה הנאה שהמאכלים לא מתקלקלים והעלו לדון במכונת כביסה עד שא' הת"ח מבני המשפחה העלה שלכאוי 'ספה' זה דבר שלפי דרכו של רבי נסים אברך לא נהנה ממנה כלל כי ממתי לאברך יש זמן מיותר לנוח בו... זה מושגים שינקו שם בבית, ניצול הזמן לתורה עד הסוף.

סיפר לי הרה"ג ר' משה ברמן שליט"א שהיה לרבי נסים קביעות ללמוד בכל בוקר בין השעות שמונה לתשע עם הרה"ג רבי ראובן אליצור זצ"ל שהיה ת"ח גדול ויחד הם הקיפו טור ושו"ע בזמן הקביעות שלהם ופעם היה ענין דחוף שרבי נסים הוצרך לטפל בו, ובאותו יום הגיע איזה בעל קיוסק מותיקי בני ברק ששרפו לו את הקיוסק (בגלל שמכר שם עיתונים לא כשרים) והיות ורבי נסים התעכב בעל הקיוסק ישב בינתים עם הרב אליצור וביכה לפניו את מר גורלו. בשעה שלוש דקות לתשע רבי נסים הגיע ומיד אותו יהודי פרץ שוב בבכי והחל לגולל הסיפור מתחילתו ואז רבי נסים ביקש ממנו בעדינות שיעשה לו טובה היות ויש להם קביעות מידי יום והיה לו אונס שמנעו אבל בכ"ז היות ונשאר להם עוד שלש דקות שימתין עד לאחריהם כדי שלא תיבטל הקביעות, וכך הוה, הם התישבו ולמדו בשלוש הדקות הנותרות ואף הוסיפו לאחריהם עוד שתי דקות ואז רבי נסים נפנה לשמוע את בעל הקיוסק, כי אצל רבי נסים קביעות זה קביעות ללא ויתורים.

שמעתי מבנו הגאון רבי אברהם ישעיה שליט"א מעשה הממחיש את האיכפתיות שהיה לו על כבוד התורה ולומדיה, שפעם רבי נסים שאלו כיצד הוא מלמד גמרא בשיעורים ואמר לו הגראי"ש שהוא מלמד כפי הסדר המקובל, בתחילה גמרא ואח"כ רש"י ולבסוף הוא מלמד את דברי התוס' ואז רבי נסים סיפר לו שהייתה תקופה שהוא לימד לבחורים בסדר שונה, היה זה בתקופה שלימד בישיבת ויז'ניץ, הוא שמע בחור בישיבה שאמר לחבירו בחוסר כבוד שברש"י יש פחות מה להשקיע כי זה פשט

פשוט, לכן החליט להראות להם כמה עומק יש גם ברש"י ולכן הוא לימד קודם את הגמ' ואת התוס' והסביר את הגמרא והתוס', וחישב את כל הסוגיא שלב אחרי שלב ע"פ התוס' ולאחר שהדברים היו מאירים וברורים הוא שאלם שיש לו קושיא עצומה - למה רש"י לא הסביר את הגמ' כך, ואז הוא התחיל לבאר לעומק את שיטת רש"י והאריך לפלפל וללבן את דבריו, וכך הוא פקח את עיניהם לדעת להעריך ולייקר את כל דברי רש"י.

[ואגב זה, פעם כשהתחלתי למסור שיעורים שאלתי את רבי נסים כמה זמן נצרך להכנת השיעור ואמר לי שכאשר הוא היה מוסר שיעורים בישיבה הוא היה מכין את השיעור שבע שעות!! והוא סיים בחיוד - מסתבר שגם אתה נצרך ללא פחות מכך...]. הרה"ג ר' יעקב שכטר היה מוסר שיעור דף היומי בבית הכנסת של רבי נסים ומעולם הוא לא ביטל את השיעור משום סיבה שהיא וביום הלוויתו של הגרי"ש אלישיב זצ"ל הוא שאל את רבי נסים האם לומר את השיעור והסביר שאפשר לומר אותו לפני הלוויה או לאחריה ואמר לו רבי נסים שביום זה יבטל לגמרי את השיעור כי 'צריך לדעת שחולקים כבוד לגדול הדור' - ביום הזה נמצאים בלויה ולא אומרים את השיעור.

פעם באתי אליו ואמרתי לו שיש יהודי שיש לי איתו קשר חזק והוא נותן הרבה כספים לאיזה 'בבא' ואני יודע שאם הוא לא יתן לו את הכסף הזה הוא יתן אותו לישיבות ושאלתי את רבי נסים האם לדבר על ליבו שיתן זאת לישיבות... אמר לי רבי נסים שאם הוא אווז שזה הרב שלו א"א לזלזל בו כי לא מזלזלים באדם בפני מי שמחזיק בו כרבו.

הדבר היחיד שרבי נסים זצ"ל היה מכבד ומייקר זו היתה התורה ושום דבר אחר לא היה תופס מקום של כבוד אצלו מלבד תורה. סיפר לי הרב ר' ישראל ראנד שליט"א היה זה כאשר בא אליו גביר גדול עם ספר תורה כדי לכבד את רבי נסים בכתיבת אות ורבי נסים היה אז באמצע הלימוד, ובאו ואמרו לו פלוני נמצא כאן, והוא לא ידע בכלל במי מדובר ורק כאשר אמרו לו שהוא נמצא כאן עם ספר תורה כדי לכתוב אות אז רבי נסים מיד התנער הפסיק ללמוד וכתב אות ומיד לאחמ"כ פנה לחזור ללימודו ואז אמרו לו שהיהודי שהביא את הספר תורה הוא תורם הרבה לישיבות ולהחזקת תורה וצריך להגיד לו איזה מילה טובה ואז רבי נסים הרים את הראש חיך ונתן לו ברכה ומיד המשך ללמוד. כשהוא שמע שיש ספר תורה הוא מיד קפץ אבל כששמע שיש גביר הוא עשה את המוטל עליו ומיד שב ללימודו.

רבי נתן אינפלד זצ"ל שהיה דואג לכסף בשביל כולל חזו"א אמר לי פעם שהגבירים שבאים לרבי נסים נשברים כי הוא כמעט לא אומר להם אף מילה והוא לא מכבד אותם באמת ונס שיש אחרים שמפרגנים להם... אצל רבי נסים חוץ מתורה שום דבר לא היה מוערך בעיניו. וזאת מלבד מה שהוא היה מקפיד לא לבקש כסף מגבירים משום שחשש שהם יבואו אליו אח"כ לדיני תורה וכדו'.

מידה נוספת שראינו אצל רבי נסים - הזהירות והאחריות, אחריות לאו טעות סופר... כל מעשה וכל פסק היה מחושב שאף אחד לא יפגע ושזה ייעשה בצורה הכי טובה עפ"י רצון ה' - כל פעולה היתה מדודה וזהירה. כשהוא היה מחלק את הכסף בכולל חזו"א הוא היה נותן כסף מזומן - לא צ'קים וזה היה מקופל בתוך נייר לבן שהוא והרבנית היו חותכים ומקפלים והיו רושמים מבחוץ את השם והוא עצמו היה מסתובב ומחלק את המלגות לאברכים והיה עושה זאת פעמיים במהלך החודש - כל פעם חצי מלגה. ואמר לי בנו הגאון רבי אברהם ישעיה אני אסביר לך למה כל זה, מה שנתן כסף מזומן הוא משום דברי הגמ' בכתובות (סז, ב) שמר עוקבא ואשתו ברחו לתוך תנור ורגליו של מר עוקבא נכוו אך אשתו לא נכווה והיא הסבירה

אברך אלא גם נושא משרה והמשרה לא מכבידה עליך...
ופעם הייתי בביתו והגיע ת"ח עם עוף בידו לשאול עליו שאלה
וכפה"נ רבי נסים הבין מתוך השאלה שצריך להעיר לת"ח הזה
בכדי שיתחזק [ורבי נסים לא ראה אותו] ולכן הוא אמר לו
ששאלות כאלו ת"ח כמוך צריך לדעת לבד וצריך ללמוד הלכות
אלו להיות בקי בהם.

[ובמאמר המוסגר, רבי נסים אמר ג"כ שלא יתכן שיהודי לא
ילמד הלכות שבת, ובודאי שאם יתחזקו ללמוד לפחות פעם
בשבוע הלי שבת לעי"נ זה יעשה לו נחת רוח ויהיה לו לעי"נ גדול].
כל פסק של רבי נסים היה יוצא רק לאחר שהוא התעמק במעשה
ולמדו על כל המשתמע ממנו, וכעין שבא אליו ראש ישיבה של
ישיב"ק ושאלו שלפעמים ישנם בחורים שמפריעים באמצע
התפילה כיון שהם עומדים בסוף ומדברים וזה מפריע לשאר
הבחורים - האם מותר לו באמצע שמו"ע להרים את עיניו ולסמן
להם כדי שימנעו מכך, אמר לו רבי נסים בהאי לשנא 'אם הם
מפריעים ועי"ז הם יפסיקו מותר, אבל אם יש לך כאלו בחורים
אל תתחיל להתפלל - תשמור עליהם'...

וישנו מעשה נוסף המלמד את גודל זהירותו, היה זה כאשר היה
אדם שהיו מוכרחים להכותו - הוא לא הבין דיבורים... ואמרו
לרבי נסים שיש אדם שהוא 'מומחה' לעשות זאת... אמר רבי
נסים נכון, אמנם הוא ידע לעשות זאת טוב אבל אדם כזה הוא
יכול גם להנות מפעולה זאת, וכשמכים יהודי אפילו שזה נצרך
מ"מ צריך להצטרף מזה ועי"כ אדם זה לא מתאים לכך...

נקודה נוספת שהיתה ניכרת מאוד אצל רבי נסים זצ"ל
המחשבה על כל יהודי וההשתתפות בצערו של כל יהודי ויהודי
- יהיה מי שיהיה, כל כאב של יהודי נגע לליבו וכי"א שבא לשפוך
שיחו היה מושיבו ומורה לסגור את הדלת לנוחיותו. כולם ידעו
ששם יש אוזן קשבת, גם כל האומללים והמסכנים ידעו ששם
יש מי ששומע אותם. אמר לי איזה בעל נגריה 'תמיד כשהייתי
מגיע לרבי נסים עצבני ולחוץ בסוף יצאתי רגוע ומחייך - אני לא
יודע איך אבל תמיד כך זה היה'. אם נבוא להגדיר מידה זאת
אפשר לכוונת את ביתו של רבי נסים כביתו של 'כלבא שבועי' אשר
כל הנכנס רעב ככלב יצא שבע, כי אצל רבי נסים גי"כ כולם יצאו
משם רגועים ושלווים. וזה ממש כדברי הגמ' שהזכרנו 'אבי אבי
זה אביו ואמו' - רבי נסים היה כאב וכאם לכל דיכפין... הרצון
שלו לעזור לשני בקע שערים, הוא לא הסכים לסגור את הדלת
והיה אצלו גי"כ כלל שאם דופקים חייבים לפתוח - כי מי יודע
אולי זה פיקוח נפש... ובדרך הלצה אמרו שהיו ב' נשים שעשו
'צרות' לבעליהן, אשתו הרבנית ע"ה ואשת יבדלחט"א מרן
שהי"ת הגר"ח קנייבסקי שליט"א, הם היו מכניסות את כל מי
שהיה צריך להכנס בכל עת ובכל זמן אפשרי.

פעם באתי אל רבי נסים לשאול שאלה דחופה בהלכה, רבי נסים
כבר היה לבוש בבגדי השינה, שכב במיטה, אחרי 'המפיל'! ובכ"ז
הרבנית הכניסה אותי, שאלתי את השאלה והוא ענה לי את
התשובה עי"י רמזים וסימנים עם הידים.

רבי נסים התאמץ ועזר לכי"א בכל נושא אם זה למען ילדים
שיתקבלו לתלמודי תורה, בחורים לישיבות וכו' וכו' תמיד הוא
סייע לכולם וביזה עצמו למען האחרים.

סיפר לי הרב ר' ישראל ראנד שליט"א שהיה בחור כשרוני שהיה
ספק להיכן לשלוח אותו ללמוד, ור"י הלך להתייעץ עם רבי נסים
והוא ביקשו שישלח אליו את הבחור ואכן הוא שלחו אליו.
אחי"כ שאל ר' ישראל את הבחור - נו, דיברתם על הישיבה?! אי"ל
הבחור לא, שאלו ר' ישראל אז מה כן עשיתם, אי"ל למדנו ואחי"כ
שאלתי אותו אם אפשר גם מחר ואמר לי שאפשר, ואז ר' ישראל
הלך אל רבי נסים לשאול אותו מה לגבי הישיבה ורבי נסים אמר
לו שדרך הלימוד עם הבחור הוא ראה את הצרכים שלו, והפנה
אותו לישיבה המתאימה לו. וסוף הסיפור היה שהבחור בא גם
למחרת ללמוד עם רבי נסים וכן ביום שאחי"כ וכך נתמסכה
החברותא למשך עשר שנים! רבי נסים דאג לכל אחד באופן
אישי כפי יכולתו, וכל כולו היה מסור למען הציבור.

כתוב בחז"ל (תנחומא שמות ט"ז) כל הפותח פתח לחבירו נפשו
הוא חייב לו - להתבונן בכל גדלותו של רבי נסים אי"א, ולומר
הכל ודאי שאי"א על אף המחויבות 'לתת לו נפשו' - שהרי הוא
פתח פתח לי ולכולנו, אבל מ"מ אנו מחויבים להתבונן בדרכיו
ככל האפשר שהרי ודאי שלסגור את הדלת אי אפשר...

שזכות הצדקה שלה גדולה משלו מבי' טעמים הא' בגלל שהיא
נמצאת בבית ולכן היא מזומנת לעניים בכל שעה והטעם הנוסף
בגלל ש"מקרבא אהניית" - הנאתי מזומנת שאני מחלקת לחם
ובשר ומלח אבל אתה נותן מעות לעניים והם טורחים וקונים
סעודה (רש"י) דהיינו שיש ענין שכאשר דואגים לשני לכלכלתו
שזה יהיה כמה שיותר קל לו ומוכן להנות ולהשתמש בזה ולכן
גם רבי נסים היה דואג לתת מזומן כדי שלא יצטרכו לטרוח
לפרוט את הצ'קים וכו'. ומה שהוא היה נותן את המלגה
בפעמיים אע"פ שזה היה דורש ממנו לטרוח את כל הטרחה הזו
פעם נוספת - זה בגלל שהוא לא הביא סכום גדול וכאשר הוא

נתן זה מיד נגמר על הוצאות מיידיות ואז כבר לפני סוף החודש
חסר לאברכים כסף ולכן הוא חילק את הכסף לשנים, וכשיש
קצת כסף משתמשים בו בצמצום ואז יש גם בהמשך החודש.
ומה שהוא עמל לעשות זאת עם אשתו והוא לא הביא אחרים
שיעזרו לו זה בגלל שהוא לא רצה שיהיו אנשים שידעו כמה כל
אברך מקבל, ומה שהוא היה מחלק זאת בעצמו בגלל שכך הוא
פגש כל אברך ואברך והוא יכל לתת לו מילה טובה. ובאמת אני
זוכר שכשהייתי שם בכולל בתור אברך צעיר כאשר הוא היה
מחלק את המלגות זה היה עושה טוב בלב שהוא היה ניגש עם
חיוך ואומר מילה טובה מעומק הלב וכך זה היה לכאורה. (ופעם
אמר לי ח"א שליט"א שהייתה תקופה שמה שהחזיק אותו זה
היה המילה החמה מרבי נסים), אצל רבי נסים כל פרט ופרט
היה מחושב על כל צדדיו.

היה פעם סיפור שהייתי קצת מעורב בו: אדם חשוב ת"ח ובעל
מוסד תורני לוהו שלושים וחמש אלף דולר מאיזה יהודי שעושה
צדקה בצנעה ואותו לוהו מעוד אנשים נוספים כסף ולבסוף
הוא נקלע למצב שהדרך היחידה שלו לצאת ממצבו זה היה
לנסוע לגייס כספים בחו"ל, אמנם אחד מהנושים שלו עשה
שיהיה לו צו איסור יציאה מהארץ כדי שהוא לא יוכל לברוח
ובאו לבקש מאותו בעל חסד שילוה עוד עשר אלף דולר לאותו
אדם וכך הוא יוכל לבטל את הצו איסור יציאה וכך הוא יוכל
לנסוע לאסוף כסף ולהשתקם ממצבו הקשה. אבל המצב היה
כזה שהיה יותר סיכוי שהעשר אלף דולר ילכו אחרי השלושים
וחמש הראשונים מאשר ששניהם יחזרו למלוה... אבל לאותו
בעל חסד היה יסורי מצפון שאולי בכ"ז התפקיד שלו זה לעזור
לאותו יהודי שהיה לו גי"כ משפחה מכובדת וילדים חשובים
והוא בא איתי לרבי נסים לשאול את פיו כיצד לנהוג. ורבי נסים
אמר שהוא לא יודע מה לענות. אמר לו אותו הבעל חסד אני לא
שואל מה ההלכה בזה אלא כיצד הרב היה עושה, אמר לו רבי
נסים שאם היה לו כזה נסיון הוא לא יודע מה הוא היה עושה.
לבסוף הוא החליט שהוא ילוה לו גם את העשר הנוספים והוא
אמר זאת לרבי נסים, אמר לו רבי נסים גם אני הייתי עושה זאת,
ושאלתי אותו אי"כ למה הוא לא אמר זאת בהתחלה ואמר לי
שא"א לחייב אדם להלוות עוד כסף בכזה מצב ואם היה אומר
לו שהוא היה נותן בכזה מצב, אותו בעל חסד היה מרגיש מחויב
לתת וא"א לחייבו עי"ז. וסיים רבי נסים "אך כשכבר הוא עושה
זאת מעצמו - וכי יש הוי"א אחרת, גם אני הייתי עושה את זה".
ולבסוף באמת הצליח בס"ד והחזיר גם את הישנות.

דבר ראשון רואים מזה את גדלותו שאצלו זה היה פשוט שהוא
היה נותן כי יש כאן יהודי שצריך עזרה, אבל יש בזה נקודה
נוספת שאפי' שאותו הבעל חסד רצה לשמוע את דעתו של רבי
נסים מ"מ כיון שזה יגרום שהוא ירגיש מחויב, רבי נסים לא
רצה לענות לו עי"ז כי הוא לא חייב ולא רצה לגרום לו ליותר
יסורי מצפון שירגיש חייב בדבר - כי גם רבי נסים הי' עושה כך.
כל הכרעה ועצה טובה היתה שקולה ומדודה שתהיה הכי טובה
למתייעץ וכמו שפעם הציעו לי ללמד באיזה מקום אמנם רק חצי
משרה דהיינו שחצי שנה אני אלמד וחצי שנה אדם אחר ילמד
ואני מצדי לא כ"כ רציתי הצעה זו - העדפתי לקבל משרה
שלימה, ומ"מ נגשתי לרבי נסים לשאול את פיו כיצד לנהוג ואמר
לי שאדרבה זה הצעה טובה משום שבדרך העולם הרבה אברכים
לומדים בכולל ומרגישים צורך גם ללמד ואז הם מחפשים משרה
ומקבלים משרה מלאה שהם מחוייבים להתמסר לה בכל כוחם
עד שגם זה נהיה קשה כי רוצים גם להספיק ללמוד לבד לעצמם,
ולא להיות כבולים רק למה שלומדים בישיבה, והנה לך הביאו
הצעה שאתה יכול להמשיך להיות אברך ומאידך אתה לא רק

דבר נוסף שרבי נסים זצ"ל היה ענק בו זה מידת הענוה וההתבטלות בפני כל אדם. ישבו פעם אצל מרן רה"י הגרא"י שטיינמן זיע"א ודברו אתו מה ראו אצל מרן הגרי"ז סאלוויצקי זצוק"ל וכשגמרו אמר מרה"י - ומה ראינו אצל מרן החזו"א ולא ידעו ממה להתחיל ואמר הגרא"י שהמידה שהייתה ניכרת בו מאוד היא 'ונפשי כעפר לכל תהיה' - מידת הענוה [ורבי נסים עצמו אמר שלא להיות מבוהל משום דבר ותמיד לשמור על מנוחת הנפש וצלילות הדעת], ומידה זו רבי נסים ינק אצל החזו"א.

בהלוייה של רבי נסים סיפר יהודי 'בעל בית' - שפעם הוא הזמין את רבי נסים לשמש כסנדק לבנו ואח"כ נודע לו שרב בית הכנסת בו הוא מתפלל מאוד נפגע מכך שהוא לא כיבדו בכיבוד זה, הלה פנה אל רבי נסים לשאלו כיצד לנהוג אמר לו רבי נסים שאין בכלל שאלה מכיון שהוא מוותר על הכיבוד, אמר לו אבי הבן שהוא לא מוותר ובכ"ז הוא רוצה שרבי נסים יהיה הסנדק לבנו... ואז רבי נסים נתן לו עצה שרב בית הכנסת יהיה הסנדק והוא יעמוד לברכות, וכן הוה.

אצל רבי נסים ברגע שיש נידון של בין אדם לחבירו כבר 'אין שאלה' - הוא מוותר על הכל. וזה ממש במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו.

היה מעשה בזוג צעיר שהיה אצלם בעיות בשלום בית רח"ל וצד אחד מאוד סבל ורצה לעזוב את הבית... והם פנו אל רבי נסים [כמו עוד הרבה מקרים כאלו שבאו אליו...] ורבי נסים שלחני ללכת אל הצד שרצה לעזוב ולומר לו שהוא רוצה לבוא לדבר אתו ומתי נח לו. ואכן הלכתי אליהם ובדרך פגש אותי הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל ואני סיפרתי לו כל זאת בהתלהבות על גדלותו של רבי נסים שמדובר בלעלות למעלה משלש קומות ורבי נסים רוצה לטרוח את כל זה והכל למען השלום בית, והגרא"ג אמר לי 'זה אתה הולך לומר להם!! תגיד להם שרבי נסים רוצה לבוא לדבר איתם ומסתמא הם לא רוצים להטריחו וא"כ מתי נח להם לבוא אליו...' ואמרתי להם כעצתו כדי שלא יצטרך באמת לטרוח כ"כ.

אח"כ שאלתי את רבי נסים זצ"ל הרי יש גבול כמה צריך לטרוח וכי עד כדי כך?! אפי' שזה שלום בית למה א"א לקרוא להם? אמר לי רבי נסים הרי הצד הזה שרוצה לעזוב סובל, ואני רוצה לבקש ממנו שימשיך לסבול ומאיזה תוקף אני יכול לבקש זאת ממנו, אני בא לבקש טובה אני צריך לכבד אותו ורק אם אני אטרח לבוא אליו ולכבד אותו, יש לי אפשרות לבקש זאת מהם. פעם היה איזה גביר שבא לדין תורה בבי"ד וידו היתה על התחתונה... ומרוב כעס הוא צעק על רבי נסים בחוצפה, אני הייתי צעיר והפריע לי שלא הגיבו לאותו גביר ורבי נסים צחק ע"ז שזה הפריע לי והסביר שאותו גביר הפסיד בשנה זו חמש מליון דולר ובכ"ז הוא נשאר גביר וממילא צעקות אלו לא באו מחוצפה גרידא אלא שזה השפה אצלו כשהוא ממורמר - כך הוא רגיל להתנהג כשהוא מפסיד... רבי נסים דן כל אדם לכף זכות וביטל עצמו בפני כל אדם.

פעם רבי נסים אמר לי [מבלי משים...] 'הרבה עשו לי צרות וביישו אותי ומעולם לא עניתי לאף אחד, תראה מה הרווחתי, אם הייתי עונה היה נהיה רעש וכולם היו יודעים והבזיון היה גדול, ובכך ששתקתי רק הרווחתי - אף אחד לא ידע ע"ז'...

ומתוך דבריו נבין כיצד לא הפריע לו, שפעם באו וסיפרו לו שביזו אותו והוא אמר 'אני חי למצוא חן בעיני הקב"ה'. זה היה מטרתו למצוא חן בעיני הקב"ה ולעשות את רצונו וממילא לא הפריע לו אם עי"ז אנשים זלזלו בו או אפילו ביזו אותו.

אצל רבי נסים ראו איך שע"י ה'ונפשי כעפר לכל תהיה' היה גם 'פתח ליבי בתורתך' וכמו שהוא היה ענק בתורה כך הוא היה ענק בענוותנותו. אברך שחיבר כמה ספרים במוסר שאל את רבי נסים שברצונו לעבוד על מידות, ומאיזה מידה כדאי שהוא יתחיל, ורבי נסים א"ל שיתחיל לעבוד על סבלנות שסבלנות נובעת מענוה. ובאמת אצל רבי נסים ראו איך שהיה לו סבלנות לכל אדם כולל כל ה'טיפוסים' והנדכאים - לכולם הוא ענה בשקט בעדינות ובענוה. אצל רבי נסים לפעמים היה צורך בסבלנות גדולה לסבלנות שלו...

[אגב, היה ת"ח שאשתו היתה חולה והוא שלח לשאול את מרן רה"י הגרא"י שטיינמן זצוק"ל במה להתחזק ולקבל את

ברכתו. אמר רה"י לאותו שליח - אותו הת"ח הוא כשרוני גדול ולדאבוננו מרוב הבעלי כשרונות כלל ישראל לא זוכים להנות מפני שרובם נכשלים בגאווה ושכינה לא דרה עמם בכפיפה אחת ולכן לך תאמר לו שיעבוד על מידת הענוה וכך נרוויח שני דברים גם הוא יזכה שיהיה בו ענוה וגם נרוויח שיהיה עוד גדול בישראל].

רבי נסים ידע את ערך עצמו והשתמש בגדלותו כשהיה צריך... אך אעפ"כ הוא היה ענוותן וסבלן מכיוון שהוא לא החזיק טיבותא לנפשיה והוא שיעבד את כולו למען רצון ה' ועשה הכל רק בגלל שידע שזה הוא תפקידו ושזה מה שהקב"ה רצה שהוא יעשה.

וזו נקודה נוספת - רבי נסים תמיד היה חושב מה הוא כעת רצון ה', ורק עפ"ז הוא פעל וכל פעולה היתה מחושבת ע"פ דעת התורה ורצון הקב"ה. הגאון רבי שמעון גלאי שליט"א סיפר שלאחר שרבי נסים עבר התקף לב הוא אמר לו שיכניס רק את מי שבא לשאלו שאלות והסביר שהוא מאוד חלש ואין לו כח בשביל לקבל קהל לברכות אבל שאלות בהלכה לא דוחים וגם אם זה קשה חייבים לענות.

וכך זה היה בכל דבר, סיפרו שרבי נסים פעם צעק על מישהו והוציא אותו מהבית כשהיה צריך ופעם ג"כ רבי נסים דחף מישהו כשזה היה נכרך ע"פ ההלכה כי תמיד רבי נסים פעל ע"פ רצון ה', וכמו שפעם קרה בבית דין באחד מהדיני תורה שרבי נסים פנה להגאון רבי פנחס שרייבר ושאל אותו 'צריך כעת לצעוק?' - אצל רבי נסים הכל היה ע"פ השו"ע אם כעת ע"פ התורה צריך לעשות מעשה - עושים וגם אם זה נגד טבעו.

אברך שאל את רבי נסים בועד שלימד בביתו, שמקבלים הרבה 'עלוני התרמה' של קופות צדקה והוא נותן להם אך קורה שהוא כבר נתן את כספי המעשרות שלו והוסיף ע"ז עוד ואז מגיעים עלונים נוספים עם סיפורים קורעי לב והוא לא משופע בממון... האם הוא חייב לתת גם להם אמר לו רבי נסים [וגם אני הייתי נוכח שם] שמידת המוסר שכאשר רואים בצער השני א"א להתעלם, אז שאלנו אותו שאנו שואלים מהי ההלכה בזה ולא מה ההיבט המוסרי שבדבר, אמר לנו רבי נסים 'לנו המוסר זה הוא הלכה'.

ודבר זה שהמוסר היה אצלו ג"כ הלכה ועל פיו כל הנהגותיו ראו אצלו תמיד. היה אצלו שיעור קבוע במוסר שהיו שם כמה מגידים [רבי נסים אמר שמוסר יש בתורה שבכתב ותורה שבע"פ, בתושב"כ ספר משלי ובתושבע"פ מסכת אבות ובכל המקומות רבי נסים היה לומד את הרבינו יונה ולפעמים אף את ביאור הגר"א וכן הוא היה לומד את החובה"ל שער הבטחון]. בין המשתתפים היו הגאון רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל ויבדלחט"א הג"ר שלמה לוונשטיין שליט"א וגם אני זכיתי להשתתף שם ובאחד הפעמים כאשר באנו אליו הוא אמר לנכדו שהוא לא יכול להגיד שיעור כי הוא לא הכין, שאל אותו הנכד מדוע הוא צריך 'להכין שיעור' הרי את הרבינו יונה הוא יודע בע"פ ומה יש להכין בזה... אמר לו רבי נסים 'אני לא יכול לומר את השיעור כי צריך לחיות את זה, בע"פ אני יכול להגיד את זה אבל בלי לשבת מראש ולהתכונן בזה אני לא יכול לחיות את הדברים - מוסר צריך לחיות א"א להגיד' וכך זה היה כל מהלך חייו 'לחיות את המוסר'.

ובדרך אגב אם הזכרנו את השיעור הזה, כאשר הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל כבר היה חלש והיה קשה לו ללכת והוא גם לא שמע כ"כ, אעפ"כ הוא היה ממשיך להגיע, ופעם שאלוהו מדוע הוא כ"כ מתאמץ אם הוא גם ככה לא שומע כ"כ את מה שנאמר שם, ואמר רבי ראובן אני לא בא לשמוע אני בא לראות את רבי נסים, גם זה היה שיעור מוסר בפני עצמו - לראות את רבי נסים...

פ"א כשלמדנו מס' אבות, שאלו הרה"ג רבי שלמה לוינשטיין שלמדנו שני סוגי הנהגות א' 'הוי מקבל כל אדם בסבר פנים יפות' והשני הוי מקבל כ"א בשמחה, ושאלו - הרב יודע שיש נודניקים מכל מיני סוגים שמאז מכבידים, ואעפ"כ מתגברים ומקבלים בסבר פני"א אבל 'בשמחה' זה קשה - עוד לשמוח אתם. וענה לו רבי נסים בפשטות טבעית... ומי אומר שמבקשים ממך רק דברים קלים...

בא אל רבי נסים אברך שהוא מגיד שיעור באיזה ישי"ק והיה

תקופה שהוא יצא להפוגה והביאו במקומו מג"ש אחר למסור שיעורים. אותו אברך התלבט האם לשוב לתפקידו או להאריך את המנוחה והיו לו צדדים לכאן ולכאן. אותו מג"ש שבא להחליפו נכשל מאוד - הוא לא היה פקח גדול... ובנוסף לזה גם השלום בית אצלו היה רעוע... וסיכמו מראש בשעת מינויו שכאשר המג"ש הראשון יחזור הוא יפרוש. באו ראשי הישיבה אל המג"ש הראשון ואמרו לו - תראה, אם נגיד לו שיעזוב הוא יבין שהוא נכשל והוא יפגע מזה מאוד ויותר מכך הוא יצטרך לספר זאת לאשתו וזה יכול לגרום שהבית שם יתפרק יותר... ובקשתם בפייהם שהוא ישוב לתפקידו וכך ממילא הוא יעזוב בלי פגיעה אישית. אמנם היה חשש שאשתו תקפיד על הר"מ הראשון ש'יבגלו' אין להם פרנסה וגם 'בגללו' בעלה איבד את ה'מעמד' שהוא קיבל אבל מ"מ הוא פחות יפגע. שאל האברך את רבי נסים האם חייב לסבול קפידא כדי לעזור לשני שלא ייפגע או שהוא יכול לא להתערב בענין וראשי הישיבה יצטרכו להתמודד לבדם... אמר לו רבי נסים שכת' בגמ' בסנהדרין (יא, א) שכאשר רבי אמר שמי שאכל שום יצא מביהמ"ד קם ר' חייא ויצא והגמ' אומרת שלמחרת פגש אותו רבי שמעון בנו של רבי וא"ל 'אתה הוא שציערת לאבא' ומבואר בגמ' שרבי הצטער מכך, ומסתבר שגם רבי חייא ידע שרבי יחשוב שזה הוא והקפידא תהיה עליו ואעפ"כ הוא קם ויצא כדי שאוכל השום האמיתי לא יתבייש - אמר רבי נסים א"כ מתבאר מהסוגיא שבשביל למנוע בושה מאדם צריך לעשות הכל ואפי' אם המחיר יהיה שתהא קפידא על האדם [ולכאוי' יש לעיין שבמעשה של רב כהנא וריו"ח (בב"ק קיז, א-ב) רואים שעל אף שהקפידא שם לכאוי' לא היתה מוצדקת אעפ"כ היא פגעה ברב כהנא]. כי אם זהו רצונו של הקב"ה, צריך לנהוג ולהזהר שהשני לא יפגע בשום אופן.

פעם אחד מנכדיו שאלו מדוע הוא שותה תה דווקא בלי סוכר, א"ל רבי נסים שאם הקב"ה ברא את התה בצורה שאפשר לשתותו גם בלי תוספות אז למה להוסיף על זה... וכידוע שכל מאכלו ה"י רק לצורך גופו והתרחק מכל מאכל שהוא מעבר לזה. וכע"ז פעם ישבנו ודיברנו אתו על 'אוכל טעים' ובתוך הדברים אמרתי לו שגם מלח שמים גם בשביל שהמאכלים יבלעו חייד ו'תיקף' אותי שמלח שמים גם בשביל שהמאכלים יבלעו בגוף יותר טוב. רבי נסים חשב בכל דבר על רצון ה' ודעת התורה ועפ"ז הוא נהג והורה. ופ"א שאלנו אותו ומה עם שבת - כיצד להתנהג אז באוכל והשיב מנהג ישראל שבשבת אוכלים אוכל טעים ומכובד - לכבוד שבת.

ומענין לענין באותו ענין - נביא ג"כ קצת קוים לדמות הבית שממנו הוא בא והבית שהוא הקים - מושגים אלו הוא כבר ינק מבית הוריו, כאשר הרבנית הגיעה אליהם בפעם הראשונה היא הודתה על האוכל והחמיאה שהוא היה טעים וטוב, אמרה לה חמות, אמו של רבי נסים, 'אני מאוד מעריכה את דבריך, אמנם הרי כל כלה מעוניינת לדעת את הנהגות הבית אליו היא נכנסת ואשר על כן דעי שאצלנו בבית לא מדברים על האוכל - אוכל זה לא נושא. ובאמת סיפר חתנו - הגאון רבי אהרן אוסטרן שליט"א שהיו רק שתי פעמים שבהם רבי נסים דיבר על האוכל, פעם אחת כאשר האוכל נשרף וראה שיש לרבנית עגמת נפש מזה - דווקא באותו פעם הוא אמר שהאוכל ערב... ופעם נוספת כאשר הביאו פירות שביעית לאכול.

הזכרנו את השיעור במוסר שהתקיים מידי שבוע. לאחר אחד השיעורים לקח אותי המגיד רבי שלמה לוונשטיין למטבח אל הרבנית - אני לא הבנתי בשביל מה ואז הוא אומר לרבנית 'הרבנית תספרי לי, 'יהיה מזה זיכוי הרבים'. ואז תוך בישנות ששרתה עליה תדיר סיפרה לי הרבנית שכאשר אמה הרבנית קופשיץ ישיבה שבעה היא נסעה לנחם אותה, כאשר היא באה

עמד בכניסה אביה הגאון רבי הערש [צבין] ושאל אותה 'מה את עושה כאן, בשביל מה הגעת' ענתה הרבנית באתי לנחם את אמא. שאל אביה - והיכן הילדים, אמרה לו עם רבי נסים. גער בה אביה כך את עוזבת את הבית ומשאירה את הילדים עם רבי נסים?! הרי זה מפריע לו בלימודו וכיצד את עושה זאת?! ומתחילה לא נתן לה להכנס, רק אמר לה לחזור מיד הביתה, אח"כ אמר לה כיון שכבר הגעת תכנסי תגידי לאמא 'המקום ינחם' ותחזרי הביתה - כדי שרבי נסים לא יופרע בלימודו, ופעם נוספת שלא יעלה בדעתך לנהוג כך.

והוסיפה הרבנית בענוות חן ובכזה פשטות אני גם הבנתי לבד, ובאמת לא רציתי לנסוע, רק רבי נסים אמר לי שצריך לנסוע לנחם, ואיזהו אשה כשרה העושה רצון בעלה, אז לא היה לי ברירה.

אחד מבני משפחתה צבע דירה בכוחות עצמו ולא ע"י בעל מלאכה וכאשר הרבנית ראתה זאת היא אמרה 'כמה דפי גמרא מפוזרים כאן על הקירות'... היא הרגישה שלקחו זמן יקר של לימוד תורה והשתמשו בו בשביל צביעת דירה...

סיפרו שכאשר היא היתה עדיין בחורה היא היתה מתפללת שיהיה לה בעל שיוכל להיות שקוע בתורה ושתמיד הוא יעסוק בתורה בלי טרדות, ובאמת היא זכתה שכל טרדותיו היו למען הרבות כבוד שמים ועשיית רצונו יתברך.

כמה שנאריך ונספר זה עדיין לא יהיה כי אם מעט מזעיר מדמותו העצומה של רבי נסים וכבר אמר הג"ר חיים שמואלביץ זצ"ל שכשמספידים אבא אומרים 'אבא' וברכים... אין מילים שיוכלו לתאר גודלו ומעלתו של רבי נסים ואנו אין לנו אלא לקונן ולשאוף ללכת בדרכיו. רבי נסים היה לנו ספר מוסר חי והיה לנו כאבא וכאמא, כמעט ואין אדם שלא נהנה ממנו אחרי שהוא דאג וייעץ לפרט ולכלל.

הגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל ביאר על הפסוק (שה"ש ח, י) אני חומה ושדי כמגדלות שיש ב' בחינות בשמירה יש מגדל שבו יושב שומר שצופה - והוא מזהיר על כל צרה ורעה המתקרבת, ויש שמירה נוספת שהיא החומה עצמה והיא אע"פ שאינה יכולה להתריע ולזעוק אבל בעצם קיומה היא מגינה ומצלת - כשיש חומה א"א להרע ליושבים בתוכה. ופסוק זה נאמר על התלמידי חכמים כמבואר בגמ' (פסחים פז, א) ואמר שיש שני סוגי הגנה של ת"ח, יש ת"ח בזמן שכוחו אתו ופעולתו לפניו ומרביץ תורה לעדרים ומזכה הרבים וזהו כמגדלות אך יש שהת"ח חולה ואינו יכול כבר לצאת ולבוא לפני העם כימים ימימה אבל עצם המציאות שהוא בתוכנו, זה הגנה גדולה ועצומה לדור, וזה כ"כ מתאים להיאמר גם על פוסה"ד רבי נסים זצוק"ל, כל השנים ה"י צופה ומביט - בודק מתריע ומתקן פרצות מורה הלכות ומעמיד תלמידים הרבה ובשנותיו האחרונות בעוניינו ניטל ממנו הדיבור אך גם אז הוא הגן על הדור בעצם קיומו ומתוך סבל שהיה לו הוא הגן עלינו וכעת חסרנו כל זאת.

דודי - ראש ישיבת כפר חסידים - הגאון רבי אליהו משקובסקי זצ"ל הביא את הפסוק 'ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפוצו אויבך' ואמר שכאשר ארון ה' נמצא אתנו הוא מגן עלינו בעצם המצאותו אכן כאשר הוא נוסע מאתנו, וכבר אין את הזכות הזו צריך תפילה מיוחדת ויפוצו אויבך וינוסו משנאיך' - היה לנו את 'ארון האלוקים' וכעת הוא נסע מאתנו ואנו צריכים תפילה מיוחדת 'קומה ה' ויפוצו אויבך' - אויבים בגוף ואויבים ברוח, וינוסו משנאיך מפניך. לא נותר לנו אלא להתפלל לגאולה השלימה ולתחיית המתים במהרה ובנתיים לתת לו על כל מה שהוא נתן לנו, ע"י שנלך בדרכיו להתנהג בלי 'רמות רוחא' עם מידות טובות ורצון לעזור לשני וכן ללמוד מהתמדתו ולחפוף לקיים את רצון ה' בשלמות ובזכות זה נזכה בקרוב שיקצו וירננו שוכני עפר בבית גוא"צ בב"א.

מובא לרגל יום היא"צ השני להסתלקותו שחל במוצאי שמחת תורה

מתוך ספר ההספדים וימת עבד ה' המכיל מאות הספדים ויוצא לאור בימים אלו

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאחמ"כ בשידור חוזר בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ע"מ שנוכל להמשיך בהפצת תורתו של מורינו המשגיח שליט"א, אנו זקוקים לעזרת הציבור

לתרומות והנצחות: 054-843-6282

לקבלת הגיליון במייל: 4166058@gmail.com